

šoli zopet volka, prekrasna eksemplar, ki je bil ustreljen majnika v njegovem lovišču. Po današnjih razmerah in draginji, reprezentuje tako darilo premožnejše več tisoč kron. Po njegovem vzgledu, plemenitem prizadevanju in nagovarjanju so se uvrstili med dobrotnike naše šole tudi njegovi lovci, gostje in nekdanji sošolci. Ni bahavost ako trdim, da v Sloveniji, morda v Jugoslaviji ni ne ljudske, ne meščanske in morda tudi srednje šole ne, ki bi imela take zbirke. Takemu gošpodu, domo in mladimljubi naj doni vsa čast in slava! Letos, ko je bilo treba oskrbeti šolsko mladino z raznimi potrebščinami, zlasti z novoizdanimi knjigami, so priskočili na pomoč, možje zlatih src, gospod Viktor Drobnič, domačin, amerikanec z 800 K, Hranilnica in posojilnica s 500 K, Posojilnica s 500 K. Tam, kjer vlada pri nekdanjih učencih, velmožah v občini taka hvaležnost, zavednost in radodarnost, tam je šolska mladina srečna, vodstvo šole ponosno in učitelstvo zadovoljno.

— **Umrl** je dne 21. t. m. po dolgi bolezni tov. Franc Pirkmajer, nadučitelj v Framu, oče tovarišice Ljube Pirkmajerjeve v Mariboru in ptujskega okrajnega glavarja dr. O. Pirkmajerja. Spoštovani rodbini naše iskreno sožalje!

— **Sirokovni izpit za gluho-neme** pred izpraševalno komisijo v Ljubljani je z dobrim uspehom napravil tov. Vilko Mazi. Čestitamo!

— **Sokolsko gledališče v Radovljici.** Novi oder v »Sokolskem domu« se odpre dne 26. t. m. ob 8. uri zvečer. Vprizori se izvirna noviteta simbolična igra »K luči«, spisal J. Spicar. Dne 27. t. m. ob 10. uri dopoldne se vrši sestanek naprednih gorenjskih društev, ki se pečajo s katerikoli izobraževalnim delom. Isti dan popoldne ob 3. uri se igra »K luči« ponovi.

— **Zahvala.** Šolsko vodstvo v Adlešičih se tem potom najlepše zahvaljuje g. Ivanu Železnikarju, trgovcu v Ljubljani, na Marijinem trgu, za veliko množino podarjenih gumbov, znakov, mila, vezank, žilgrečev, lepenke itd., za naše šolarje in delavnice. Srčna hvala! — Adlešiči, dne 15. novembra 1921. — Božo Račič, šolski vodja.

— **Služba prefekta in učitelja** za splošno izobraževalne predmete s prejemki IX. činovnega razreda, s prostim stanovanjem in pripadajočimi užitki je razpisana na kmetijski šoli na Grmu pri Rozmariju mestu. Prednost imajo prosilci z daljšo učiteljsko prakso, z usposobljenostjo za nadzorovanje internata in vzgojo učencev in event. tudi za pouk v čebelarški stroki in v ptuju. Prošnje je vlagati do 1. decembra t. l.

— **Učiteljske službe.** V ptujskem okraju se provizorično lahko vsak čas zasede nekaj učiteljskih služb in služba nadučitelja pri Sv. Andražu v Slov. Gor. Tudi v ormoškem okraju je še nekaj prostih mest. Reflektanti naj vložijo pravilno opremljene in kolkovane prošnje na okrajni šolski svet v Ptuj. Moški prosilci imajo prednost.

— **Moška učna moč,** ki bi prevzel tudi vodstvo pevskega zbora, se išče za trg Središče. Prošnje na ormoški okrajni šolski svet v Ptuj.

— **Ob odhodni t. tovarišev Goriška in Kaniška** iz Tržica v Dolno Lendavo so nabrali tovariši v Križah pri Tržicu 108 K za »Učiteljski konvikt«. Znesek poslan učiteljski »Hranilnici« z opombo »za Konvikt«.

— **Odlikovanje.** Pohvalo in priznanje za uspešno vzgojno in učno delovanje je izrekel višji šolski svet učitelstvu osemrazredne šole v Mokronogu.

— **Opozorjamo diake iz zasedenega ozemlja,** da v dosego dovoljenja za potovanje na božične počitnice vložijo že sedaj pismene prošnje naravnost na italijansko delegacijo v Ljubljani, ker bo sicer prepozno. Drugi način je brezuspešen.

— **Usposobljenostni izpiti na drž. moškem učiteljskem v Mariboru** v jesenskem roku 1921 so se pričeli 3. in so trajali do vstetega 18. novembra. Priglasenih je bilo za meščanskošolski izpit 11, za dopolnilni meščanskošolski izpit 7, za ljudskošolski izpit 36, za dopolnilni ljudskošolski izpit 64 ter za specialne izpite 5 kandidatov (-inj). Izpite so napravili sledeči kandidati in kandidatnje: a) **Meščanskošolski izpit:** gg. Rismal Melhior, Jug Milica, Hergouth Josip (z odliko) Tominšek Emilija, Čilenšek Franc, Osterc Anton (z odliko), Zadnik Nežka in Sonc Pavla. b) **Ljudskošolski izpit:** gg. Lovrec Zinka, Vunderl Matej, Menhart Alojzij, Grossmann Ida, Prelg Janko, Živko Vinko, Hofbauer Just, Kroflič Frančiška, Kapfer Lidvina, Pertot Janko, Križ Angela, Lovrec Hedka, Mikušičen Ljudmila, Skrbinek Vladimir, Šo-

lar Franc, Vittori Srečko, Podlogar Radar, Zeilhofer Alfonz, Berč Alojzij, Melja Milan, Černej Anica (z odliko), Velovec Marija, Maučnik Alojzija, Kaučič Toroš Amalija, Tominšek Helena, Visočnik Andrej, Tominč Avgust in Kristan Zmagoslav. c) **Specialni izpit:** Sekula Marija, Petrič Vera in Drachler Marica za telovadbo. Tominšek Emilija za angleščino ter Tomažič Ana za srbohrvaščino. d) **Dopolnilni meščanskošolski izpit** je prestalo vseh 7 priglasenih kandidatov (-inj). e) **Pri dopolnilnem ljudskošolskem izpitu** je bilo izmed priglasenih 64 kandidatov in kandidatinj 17 reprobiranih, 4 pa so odstopili pred izpitom.

Vestnik meščanskih šol.

— **c Izenačenje zakonov v Sloveniji.** Z ozirom na tozadevno poročilo v zadnji številki našega lista smo prejeli od metodajne strani pojasnilo, da je oddelek za uk in bogočastje naše pokrajinske vlade oddal predlog za izjednačenje že v Beogradu, a ni bil odobren. Zato so v rabi še stari deželni šolski zakoni.

Neodrešena domovina.

Proslava vrliga moža.

Februarja meseca 1918. se je na tržaškem pokopališču pri sv. Ani zagnila jama nad grobom moža, za katerim je nastala v vrstah tržaških narodnih delavcev velika vrzel, ki je danes še večja kot je bila one dni, ko so zakopali tov. Vinka Engelmana v prezgodnji grob.

Pok. Engelman ni bil namreč navaden delavec, ki dela za enega; ne, on je delal za več; delal je v šoli, delal neumorno zunaj nje, v društvih; povsod je bil na mestu s primernim poukom in dobrim nasvetom — ni delal za se, delal je za narod, za katerega je žrtvoval vse iz dna svoje rodoljubne duše.

Da izguba za takim možem boli, je umljivo. Kako zna narod biti hvaležen takim svojim delavcem, to so pokazali naši tržaški bratje, ko so dne 1. t. m. odkrili nagrobni spomenik Vinku Engelmanu.

Na poziv šentjakobske čitalnice se je zbralo dne 1. nov. ob 10. uri v dvorani »Konsumnega društva« toliko občinstva, da ni bilo prostora za vse in so morali mnogi stati zunaj dvorane. Zastopani so bili vsi sloji, moški in ženske — inteligent poleg delavca, priprosta ženica poleg elegantne dame — iz mesta in okolice. Vsi so bili združeni v eni misli in volji: da se poklonijo spominu moža, ki je toliko dobrega storil za kulturni napredek slovenskega naroda na tržaškem.

Zbrane žalne goste je pozdravil v lepih besedah podpredsednik čitalnice in se jim v toplih besedah zahvalil na toliki udeležbi v proslavo spomina Engelmanovega.

Nato je tajnik čitalnice v lepo zasnovanem govoru skisal delovanje pokojni-kevo v vseh društvih šentjakobskega okrožja. Izrazil je: Pok. Engelman ni bil samo delavec, ampak mož inčljavive in organizator, ki ni poznal nebehih ovir, nobenih težav. Njegova volja je bila nezclmjljiva, vztrajnost njegova neomajna. Ni mnoval, dokler ni izvedel, česar se je lotil. Bil je mož, ki je živel za ljudstvo — pravi čisti demokrat. Vzoren delavec v šoli in izven šole. — Po končanem govoru se je občinstvo dvignilo in zaklicalo spominu Engelmanovem trikratni Slava!

V imenu »Sokola« je proslavljal br. Bertok Engelmana kot ustanovitelja društva — jasen vzgled vsem bratom in najčistejšega častilca vzvišenih Tyrševih idej

Kaj lepo je slavil Vinka Engelmana tov. Andrej Čok v imenu učitelstva. Drugi govorniki — je izvajal govornik — so se po zaslugi spominjali Engelmanovega delovanja izven šole. Vendar pa je bil pokojnik v prvi vrsti vzoren učitelj — glavna njegova misel je bila šola — prvi skrb vzgoja mladine. Saj ni govoril z mladino le kot učitelj, ampak tudi kot prijatelj in svetovalec. Ni bilo otroka, za katerega se ne bi on zanimal. In kakšen tovariš je bil svojim kolegom. Ljubeznivejšega in iskrenejšega kolega si ni možno misliti. Zato se učitelstvo iz polne duše pridružuje današnji proslavi.

Za temi govori sta zapela: mešani učiteljski zbor »Molitev« in barkovljanska »Adrija« »Gozdič je že zelen!«

Zadnji je govoril dr. Štavič v imenu političnega društva »Edinost«. Učiteljski poklic je najvažnejši poklic, a pri nas pri naših razmerah, je njegova važnost nedogledna. Za vse, kar smo izvršili, za vse naše uspehe, se imamo zahvaliti v prvi vrsti šoli. Delo v šoli nam je ustvarjalo podlago, in na tem delu je bil Engelman udeležen v veliki meri. Da ni storil nič za našo stvar, razum svojega dela na

šolskem polju, bi bil že storil dovolj in zaslužil današnjo proslavo. Največja pohvala za vsakogar je, če moremo reči, da je storil svojo dolžnost, a Engelman jo je storil v polni meri. Videli smo ga na delu izven šole, na vseh poljih narodnega snovanja — tudi na političnem. Povsod je deloval z veseljem nesebično, ker v njem je bilo srce polno ljubezni. Čast narodu, ki se hvaležno spominja svojih dobrotnikov! Engelman je učil, naj stojimo zvesto na braniku. A narod, ki ga tako časti, sledi njegovemu nauku, da veruje v svojo bodočnost. Tak narod ne propade, se ne upogne pred viharjem. Verujemo in ne klonimo nikdar! Le srčno naprej po svoji poti! Tako bomo najlepše častili Engelmanov spomin, če bomo vztrajali do zmage svoje poštene stvari, da dosežemo položaj, ki ga je naš narod vreden! Slava Engelmanovemu spominu! In: živel naš narod!

Pod globokim vtisom teh besed je zbor čitalnice ganljivo zapel »Blagor mu!«

Slavnost je bila s tem končana. — Popoldne ob 3. uri je šentjakobska čitalnica odkrila lep spomenik na pokopališču pri sv. Ani ter izročila družinsko grobnico v last gospe vdovi. Brez govorov in petja se je izvršila popoldanska slovesnost. Prav na tiho — tako so hoteli razmere. Govorila so pa zato srca stotin in stotin, ki so prihajali, da se še enkrat odklenijo pokojniku. Otroci in odrasli so prinašali cvetja, da ga je bilo okolo spomenika cela grmada — nad njo pa velika venca šentjakobske čitalnice in političnega društva.

Tako proslavlja narod v neodrešeni domovini svoje zaslužne može — dokaz njegove trdne vere v lepšo bodočnost, ki mora priti!

Obrtno nadaljevalno šolstvo.

— **O Obrtno nadaljevalne šole v Ljubljani.** »Slov. Narod« poroča: Zaradi vedno naraščajočih stroškov in premajhnega kritja proračuna so obrtne nadaljevalne šole v Ljubljani resno ogrožene. Mestna občina je šla s svojo podporo do skrajnosti. Ogotovo je, da se tudi te šole poddržujejo toda do 1. decembra t. l., ko se imajo otvoriti znova, je poddrževanje nemogoče. Toda šole so za razvoj naše obrti in industrije neobhodno potrebne, ker potrebujemo izobraženega naraščanja. Subvercije države in raznih interesovanih faktorjev pa so premajhne za nadaljno vzdrževanje pouka. Kako pokriti primanjkljaj, ki znaša po proračunu okoli 165.000 K? V to svrhu je za sročil sklical župan dr. Perič anketo, ki so se je v velikem številu udeležili zastopniki obrtnih združenj, denarnih zavodov, industrijskih podjetij. Trgovske in obrtniške zbornice, opč. sveta, šol. odbor, a šolskih vcestev. Po obširni debati se je sklenilo, da se povabijo denarni zavodi in industrijska zveza, naj se izjavijo, koliko bi moge največ prispevati za obrtne nadaljevalne šole ter se nato skliče ožja anketa. — Naravnost škandalozni so prispevki bank in denarnih zavodov, ki so jih dali za obrt. nad. šolstvo. In vendar, če vzamemo Jadransko banko, ji ne more biti vseeno glede tega šolstva in bi mela tudi svoje dolžnosti, ker polnijo vajenci iz tovarn Zabkar, Samassa, Tominš i. dr. — na katerih podjetjih je Jad. banka direktno interesirana — skoro dve šoli. Javnost bi morala več izvedeti o kulturni zavednosti naših den. zavodov, da jih bo vedela po tem tudi ceniti.

Iz naše organizacije.

Društvene vesti.

+ **Učiteljsko društvo za brežiški in savinjski okraj** zboruje v soboto, dne 3. decembra t. l. v Brežicah. Pričetek ob pol 11. uri. Na dnevnem redu je med drugimi važnimi točkami tudi predavanje tov. Tominca o kmetijskem pouku. Pričite vsi! — Odbor.

+ **Radovljiško okrajno učiteljsko društvo** zboruje dne 7. decembra t. l. dopoldne v Radovljici. Dnevni red: 1. Otvoritev. 2. Pouk srbohrvaščine v osnovni šoli (referira Drago Hudé). 3. Poročilo o skupščini UJU v Zagrebu. (Poroča Drago Hudé). 4. Samopomoč (objava v »Tovarišu«). 5. Blok za konvikt (poroča Schifferer). 6. Slučajnosti. Opomba: One tovariše, ki so mi ogleljubili, prosim, da prineso knjige za jeseniškega Sokola. —

+ **Učiteljsko društvo za laški okraj** zboruje v soboto, dne 3. decembra ob pol 10. uri v šolskem poslopju na Zidanem mostu s sledečim dnevnim redom: 1. Zapisnik. 2. Društvene in stanovske zadeve. 3. Poročilo o pokrajinski skupščini v Rogaški Slatini in državni skupščini UJU v Zagrebu. 4. Ob albanskih

mejah. Poroča tov. Vitko Jurko. 5. Vprašalna skrinjica. 6. Slučajnosti. Pred zborovanjem kratka pevska vaja. Poroča tov. Vitko Jurko. Stanovska dolžnost je, da se vsak član(nica) udeleži zborovanja tega dne, ki je za udeležence pouka prost. — Odbor.

+ **Radovljiško učiteljsko društvo.** Na zborovanju radovljskega učiteljskega društva bo poročal tov. Josip Korošec o temi: Vzgojni moment pri pouku s posebnim ozirom na našo državo.

+ **Učiteljsko društvo za Svetolnartski okraj** zboruje v sredo 7. decembra t. l. v Sv. Lenartu v Slov. gor. ob 10. uri po tem vzporedcu: 1. Zadnji zapisnik; 2. dopisi; 3. kmetijsko - prirodnoznanjski pouk, predava nadzornik šolskih vrtov tovariš And. Skulj; 4. stanovske in društvene zadeve s poročilom o seji širšega sosveta in pokrajinski skupščini v Rogaški Slatini in Zagrebu. 5. Predlogi ozirom. nasveti. Udeležba obvezna.

+ **Učiteljsko društvo za novomeški okraj** ima v soboto, dne 3. decembra t. l. ob pol 11. uri v deški šoli v Novem mestu izredni občni zbor. Dnevni red. 1. Spomini s potovanja po Srbiji — poroča nadzornik za šolske vrtove g. Fr. Črnačič. 2. Volitev novega odbora. Ker sta obe točki važni prosim polnoštevilne udeležbe. — Podpredsednik.

Naša gospodar. organizacija. ZA UČITELJSKI KONVIKT!

Vsem tovarišem in tovarišicam! Zgodovina nam priča, kako moč, koliko odpornosti, ugleda in veljave imajo združene sile; toda sama organizacija nima za dosego vseh naših smotrov dovolj sredstev, treba je njej podlage, hiše, trdnjave, iz katere naj pošilja svoje delavne moči v boj za naš blagor.

Učitelstvo se je po vsem svetu dobro zavedalo te resnice ter je delalo. Mnogi so bili močni in srečni ter so si zgradili svoja ognjišča mi pa smo v svojo nesrečo po številu majhni, zato še dandanes nimamo tega, kar imajo naši bratje že mnogo let.

Hrvatsko učitelstvo se ponaša s svojo monumentalno stavbo — z Učiteljskim Domom, pa tudi srbski tovariši poseljujejo v Beogradu lastno ognjišče, le mi Slovenci ne moremo uresničiti svojih sanj — Učiteljskega konvikta. Niti Gunglovi propagandi z brezobrestnimi tisočaki ni bilo usojeno dovršiti naše poti.

Vse to nam kaže, da se moramo s podvojeno silo vreči na delo zbiranja vsi ter zlagati dinar k dinarju.

Radovljiško okrajno učiteljsko društvo je zato sklenilo razširiti med vse slovensko učitelstvo bloke za Učiteljski konvikt ter izvolilo poseben odsek za izvedbo tega namena. Odsek je naročil 500 blokov po 100 listov po 1 dinar, ki jih razpošilja na vse predsednike okrajnih učiteljskih društev. Ti jih naj po svoji preudarnosti razdele v prodajo agilnim članicam in članom. Ako bomo marljivi in zavedni, pa lahko priredimo Učiteljskemu konviktu novoleten dar: 50.000 dinarjev = 200.000 kron.

Na vseh svojih zborovanjih naj učitelstvo kupuje listke, a razpečevalci naj jih pri drugih prilikah izkušajo prodati tudi neučitelstvu. Taka prilika se dostikrat nudi v veseli družbi, pri raznih stavih, krstih, ženitovanjih itd. Kolikokrat napiše tovarišica ali tovariš kmetu ali komu drugemu pismo, prošnjo ali pa mu stori kako drugo uslugo, za katero ne mara plačila; ponudimo tedaj takemu nekoliko listkov iz blokov, pa bodo kmalu vsi razprodani.

Učitelstvo ima po mestih in deželi mnogo prijateljev. Njim ponudimo kupone, pa če kaže, idimo od hiše do hiše. Delajmo za lastno stvar, za svoje stanovsko ognjišče!

Koliko dobička bi imel naš stan ravno sedaj v tej neznosni draginji, ako bi bili toliko srečni, da bi stal že v Ljubljani konvikt. Tu bomo imeli lokale, kjer se bomo shajali, kjer bomo imeli svoje prireditve in kjer se bo vzgajala naša mladina, naš naraščaj itd.

Predsedniki so naprošeni, da pobirajo od razpečevalcev denar ter ga pošljejo na vodstvo deške šole na Jesenice na Gorenjskem zaradi vknjižbe.

Naposled tudi prosimo in upamo, da sprejme vse učitelstvo z veseljem to našo misel, jo podpre in izvede čim prej.

Jesenice, dne 27. oktobra 1921.

Odsek za Učit. konvikt

Jesenice (Gorenjsko).

Priporoča in odobruje načrt Jeseniškega odseka

odbor Društva za zgradbo Učit. konvikta v Ljubljani.

—g Učiteljski zdraviliški dom v Rogaški Slatini. Načelstvo zadruga prosi.

da član ki se pristopili o prihodki pokrajinske skupščine UJU — Poverjeništvu ljubljana v začetku septembra t. l. v Roč. Slatini k zadruzi ter plačali vstopnino, prihod v vplačilom deleža — mesečno 25 D —, člani pa, ki so z obrekli nastali, pa naj blagovolijo 1. decembra poslati nadaljnji obrok. Zadrugniki, ki nimajo položnic na razpolago, naj se pri glase pri načelniku zadruge tov. Antonu Grus, šol. ravnatelju na Dolu pri Hrastniku, ki jih pošlje vsakomur zahtevano število.

— g. Ustanovitev Učiteljske stavbne zadruge. Na povabilo tov. Jan. Blagajne ta se je zbralo v nedeljo 20. t. m. ob 9. uri dopoldne v »Učiteljski tiskarni« 16 tovarišev v svrhu ustanovitve »Učit. stavbne zadruge, zadr. z o. z. v Ljubljani«. Po temeljitem razgovoru so se napravila pravila. V načelstvo so bili izvoljeni: tov. Jan. Blagajne, načelnik; nauč. tov. Matko Kanté, nam. načel.; tov. Stan. Legat, tajnik; tov. Iv. Kocijančič, blagajnik; odbornikom: tovariši Alojz Novak, Jan. Likar, Andr. Škulj; namestnikom pa: tovariša Avg. Korbar in Jos. Tratar. — V nadzorstvo: tov. Anton Likar, načelnik; tov. Rado Grum, zapisničar; — članom: tovariša Bogomir Fejgl, Iv. Petrič in tovarišica Iva Mayerjeva iz D. M. v Polju; — namestnikom: tovariša Fr. Srebrnič in Alojz Marok. Začetek samopomoči je tu. Pomagaj si sam in ...! Ne pozabimo na lastno organizacijo, oklenimo se trdno nove zadruge.

Iz XX seie višjega šolskega sveta.

V četrtek in petek dne 17. in 18. novembra t. l. se je vršila seja višjega šolskega sveta. Predsednik g. dr. Stan. Beuk je otvoril sejo ob 8. uri ter ugotovil sklepčnost. Za overovatelja zapisnika je imenoval g. Jelenca in Pipenbacherja. Zapisnik zadnje seje se je odobril.

Samostojni predlog.

Član višjega šolskega sveta gospod Engelbert Franchetti je podal samostojni predlog, naj se ukinejo razven onih skupnih šolskih maš, ki pripadajo verskim vajem vse skupne nedeljske in tedenske skupne šolske maše na vseh šolah v Sloveniji. Predsednik je izjavil, da bo o predlogu poročal pri svojem referatu gospod okrajni glavar dr. Karlin.

Sprememba § 12. poslovnika višjega šolskega sveta.

Gosp. vladni tajnik dr. Majcen je utemeljeval predlog, da naj se spremeni § 12. poslovnika višjega šolskega sveta v toliko, da morajo člani višjega šolskega sveta nadomeščati namestniki, ako je v razpravi zadeva, o kateri so prej odločevali že kot člani okrajnega šolskega sveta. Predlog je bil brez debate soglasno sprejet.

Tekoče zadeve.

Nato so poročali poročevalci o tekočih zadevah, ki so se izvršile od zadnje seje. Ni mesto v Beogradu odsotnega nadzornika za srednje in meščanske šole gosp. dr. Poljanca, je poročal nadzornik za srednje šole gosp. Wester. Poročal je o uspehu vpisovanja na gimnaziji v Marški Soboti v začetku letošnjega šolskega leta, omenil, kako je sestavljen novi učiteljski zbor ter govoril o spremembah v raznih učiteljskih zborih. Nova meščanska šola se je ustanovila v Brežicah.

Nadzornik za srednje šole gospod Wester je podal zelo zanimivo poročilo o srednješolskih tekočih zadevah. Iz obširnega poročila povzamemo, da je v Sloveniji 21 srednjih šol, in sicer 11 gimnazij, odnosno realnih gimnazij, 2 realki, 7 učiteljskih in 1 dekliška reformna gimnazija. Gimnazijcev je 3717 rednih in 97 eksternistov, med njimi 302 deklici. Realkov je 1159 rednih in 7 eksternistov med njimi 101 deklica. Učiteljsnikov je skupaj 904, med njimi 519 žensk. Ljubljanska dekliška reformna gimnazija ima 306 učenec. Vseh srednješolcev je torej v Sloveniji 6390. Najmočnejši zavod je ljubljanska realka, ki šteje 736 učencev, 1. drž. gimnazija v Ljubljani šteje 734 učencev. V nadaljnjem je poročal o učnih uspehih na srednjih šolah ob koncu šolskega leta 1920/21. Nato je poročal, da se je v smislu sklepa na zadnji seji višjega šolskega sveta uvedel pouk v srbohrvaščini v nižje razrede srednjih šol kot samostojen predmet po 1 tedensko uro, ki se je odvzela drugim predmetom, le ne slovenščini. Dalje je poročal o službenih pridelitvah učnega osebja, o spremembah v učiteljskih zborih in bolezenskih dopustih.

Slednjič predlaga, da se začasnemu vodji kočevske gimnazije gosp. Vatzlu

ge, če hočemo imeti kdaj pohlevno streho, izpod katere nas bo le smrt prepodila! Čez toliko in toliko let bo hvaležno gledal novi učiteljski rod na danes započeto delo, kot gledamo mi ponosno na sadove naših oslivelih tovarišev — boriteljev. Kdor ne gleda skozi črno okno s tuesočimi očmi v daljno bodočnost, ta bo rad pristopil v naše vrste, se briga za svoj dobrobit in za dobrobit svojih tovarišev. Prijave sprejema: S. L., Ljubljana, Pražakova ul. 3/I.

— g. Bloki za »Učit. konvikt« in »štajerska« učit. društva. Mnogo zastopnikov »štajerskih« učit. društev kakor tudi posameznih članov, ki vedo, da se snuje v Mariboru društvo »Učiteljski dom« z približno isto nalogo kakor jo ima »Učiteljski konvikt« v Ljubljani, je v zadregi, kaj raj počne z doposlanimi bloki v prid konvikta v Ljubljani. Nekateri so se osebno obrnili na podpisance. Vsem tovarišem bivše štajerske, ki gravitirajo v Maribor, svetujemo samo eno. Razpečavajte in kupujte bloke v prid »Učit. konvikta« v Ljubljani! S tem ne oškodujete osnujočega se »Učiteljskega doma« v Mariboru, kateri skoro začne svoje delovanje, ampak mu samo pomagajte. Zakaj, kakor so podpirali »štajerske« tovariši in tovarišice in še podpirajo »Učit. konvikt« v Ljubljani, prav toliko poštenovalnega tovarštva pričakujemo od »kranjskih« tovarišev v podobni akciji, ki ni prav nič manjše važnosti za nas, kakor za one v Ljubljani. — Hren.

ob priliki premestitve na drugo učno mesto izreče zahvala

Pouk srbohrvaščine na naših šolah.

Omejitev učenja nemščine.

V debati o poročilu gosp. nadzornika Westra je opozarjal ravnatelj Jelenc na pomankljivost pouka srbohrvaščine na učiteljskih. Poudarjal je, da je srbohrvaščina na osnovnih šolah od III. razreda daje obvezen predmet, a bodoči učitelji dobe na učiteljski v tem predmetu tako malo izobrazbe, da ni mogoče da bi v praksi uspešno poučevali. Temu nazirajo se pridružuje tudi načelnik socialnega skrbstva g. Ribnikar. Poudarjal je, da je treba to vprašanje temeljito in sistematično rešiti. V to svrhu je stavil ta-le predlog: »Predsedstvu višjega šolskega sveta se naroča, da stavi po možnosti že v prihodnji seji višjega šolskega sveta predlog o uvedbi sistematičnega pouka srbohrvaščine na osnovnih, meščanskih in srednjih šolah vseh vrst v tem smislu, da se že s prihodnjim semestrom namesto nemščine, ki naj ostane le še v višjih razredih srednjih šol neobvezen predmet, uvede obvezen pouk srbohrvaščine. Posebno važnost bi bilo polagati na pouk srbohrvaščine na učiteljskih, kjer mora biti pouk tako temeljit, da ne omogočuje absolventom učiteljske le popolnega znanja srbohrvaščine, temveč jih vsposoblja tudi za pouk tega predmeta v osnovnih in meščanskih šolah.« Pri utemeljevanju je zagovarjal gosp. Ribnikar svojo resolucijo po odpravi nemščine kot obveznega predmeta zlasti s stališča narodne emancipacije od vpliva germanstva, kar je važno s kulturnega in gospodarskega stališča. Nadzornik za srednje šole gosp. Wester je opozarjal na srednješolski zakon, ki bo reguliral to vprašanje. Izjavil se je proti takim spremembam sredi šolskega leta, pač pa je za preosnovo pouka srbohrvaščine na učiteljskih. Gosp. ravnatelj Pipenbacher predlaga ločeno glasovanje. Gosp. kanonik Nadrah je vehementno nastopil proti opustitvi nemščine. Po njegovem mnenju bi bilo to barbarstvo! Pri glasovanju je bil on del Ribnikarjeve resolucije, ki se tiče pouka srbohrvaščine na učiteljskih soglasno sprejeti ostali del resolucije pa z veliko večino glasov.

Zamenjava učiteljstva v Prekmurju.

Višji šolski nadzornik gosp. Gangl je poročal, da je bilo 20 prekmurskih učiteljev in učiteljic prideljenih v službovanje v Slovenijo; ravno toliko učnih moči pa iz Slovenije v Prekmurje. Višji šolski svet je odobril te ukrepe.

Justifikacija »Slovenca«.

Višji šolski nadzornik gosp. Gangl je poročal dalje, da je »Slovenec« 23. septembra prinesel v članku »Fakta« dolgo vrsto obtožitev proti višjemu šolskemu svetu in okrajnim šolskim svetom. Navedel je 6 slučajev, v katerih se je po »Slovenčevem« mnenju delalo klerikalnemu učiteljstvu krivica. Vršila se je preiskava, ki pa je dognala, da so bili »Slovenčevi« napadi od konca do kraja zlagani. O teh »Slovenčevih« faktih (!) bomo še pisali in

pokazali, kako nesramno znajo lagati klerikalci.

»Slovenski učitelj« se mora izbaciti iz učiteljskih knjižnic.

V poročilu o »Slovenčevih« faktih je omenjal gosp. poročevalec Gangl ton, v katerem piše glasilo klerikalnih učiteljev »Slovenski učitelj« in na gnusen način napada šolske oblasti, posebno višji šolski svet. Posamezni stavki, ki jih je bral iz lista, so izvali vihar ogorčenja. Na predlog ravnatelja Jelenca je bilo na to sklenjeno, da se prepove učiteljskim in šolskim knjižnicam naročati »Slovenskega učitelja«. Zoper predlog sta glasovala samo zastopnika katehetov.

Učiteljska imenovanja.

a) Na meščanskih šolah: Za začasnega ravnatelja na meščanski šoli v Brežicah je imenovan Janko Pilgram. Za strokovne učitelje na meščanskih šolah so imenovani: Josip Grašar za III. skupino na Jesenicah; za I. in II. skupino ni bilo prosilcev, zato se ta mesta zopet razpišejo; Josip Vutkovič za I. in Ivan Vrbič za II. skupino v Krškem; za eno mesto za II. skupino ni bilo prosilca, zato se to mesto vnovič razpiše.

b) Na osnovnih šolah: Za nadučitelje so bili imenovani: Josip Orehek v Predvoru, Ivan Gantar v Orehoviči, Božo Račič v Adlešicah, Ivan Šumperer v Mozlju, Anton Lomšek v Bušehi vasi, Ciril Vizjak v Vel. Podlogu.

Učiteljske službe so dobili: Gjuro Lesica, Ante Anžulović in Tomo Jedrlič za srbohrvaščino v Ljubljani, Josip Vrbič in Amalija Erjavčeva v Stični, Ema Zamejševa v Žužemberku, Dora Heinricher v Trbojah, Rudolf Horvat, Vida Blaznik-Horvatova, Marija Rantova in Terezina Juvančeva na deški osnovni šoli v Skofji Loki; eno mesto na tej šoli za učitelja se vnovič razpiše; Lucijan Orel v Bukovščici, Vincencij Rohlejš na deški in Olga Savnikova na dekliški osnovni šoli v Kranju; eno mesto za učitelja se na deški šoli vnovič razpiše; Angela Jocič-Orehkova v Predvoru, Justina Kmetova v Železnikih, Alberta Pagonova v Selcih, Marija Mikuluševa na dekliški šoli v Trzinu, Fran Rant in Vladimir Rojina v Smartnem pri Kranju, Ivana Verce v St. Lovrencu, Fran Hročar v Šmihelu pri Novem mestu, Amalija Erkerjeva v Stari cerkvi, Anton Lanut, Ludovik Mikolič in Alojzij Ivanetič na deški in Lina Klemenčičeva in Marija Arhova na dekliški šoli v Novem mestu; Karolina Čučkova v Mirni peči, Ivana Jelenc-Zužkova, Roza Meditzeva v Reichenau-nu, Marija Lešnjakova v Panjalki, Ljudmila Paulinova in Anica Gostiševa v Črnomlju, Ivana Zurl v Borovcu, Jožica Gregorčeva in Berta Uršičeva v Metliki; dve mesti za moške prosilce se razpiše; Marija Schrott-Janševa v Cerkljah pri Krškem, Erna Turkova v Čatežu, Iva Meščeva in Anton Brodnik v Kastanjevici, Ivan Vanič v Krškem, Slava Vidmarjeva v Leskovcu, Josip Špenko v St. Rupertu, Franja Miklavčičeva v Veliki Dolini, Ana Semetova v Šmarjeti, Jožica Mervič-Gasparijeva in Marija Kozamerlikova, Ana Kersnikova na Brdu, Ana Koprivčeva na Ščavnici, Fürst-Rosova pri Sv. Duhu na Stari gori; eno mesto na tej šoli se vnovič razpiše; Emilija Rudolf-Črnigojeva v Hajdini; eno mesto za moške prosilce se vnovič razpiše; Fran Jausovec pri Sv. Juriju ob Ščavnici; eno mesto se zopet razpiše; Stefanija Fink-Einspielerjeva v Polenškem, Janko Želj pri Sv. Ani v Slov. gor., Anton Volavšek pri Sv. Ani, Ivan Burdian na Ponikvi, Marija Pokrznik-Lazarjeva v Škalah, Josip Čulek, Marija Drobniceva in Albina Kovačeva na Bregu pri Ptuj; eno mesto se ne zasede; Angela Reismanova se prideli v službovanje IV. dekliški osnovni šoli v Maribor in Eleonora Korošec-Voduskova pa v Trbovlje.

Službi se odpove.

Ed. Praprotnik, ki je bil imenovan za nadučitelja v Ločah pri Poljčanah, mesto se razpiše.

Zavrnen protest.

Zoper imenovanje Frana Gostinčarja za nadučitelja na Zidanem mostu so vložili protest, ki ga je višji šolski svet soglasno zavrnil. V prihodnje se protesti zoper kako imenovanje sploh ne bodo stavili na dnevni red plenarne seje.

Višji šolski nadzornik Fran Gaberšek je poročal o nadzorovanju šol v Mežiški dolini, v Kamnici, Studencih in Ptuj. Poročilo se je vzelo odobruje na Ptuju. Učiteljskemu zboru v Studencih in nadučitelju Klemenčiču se je izrekla pohvala in priznanje na lepih uspehih. Dalje poroča isti poročevalec o prošnji Josipa Drstvenškove, učiteljice v Zgornji Ponikvi,

vi, da se ne premesti v Lokavec, ker je tam neporabno šolsko poslopje. Prošnja se zavrne in premestitev ne ukine; šolsko poslopje bodo pregledali strokovnjaki. Učiteljska služba v Zgornji Ponikvi se razpiše.

Prošnje za reaktiviranje.

Prošnji Balbine Fppichove za reaktiviranje se ugodí, prošnji Ivane Zoričeve in Marijane Majerjeve se zavrne.

Upokojitve.

V stalno upokojitve se predlagajo: Marijeta Bele-Žetova, učiteljica v Begunjah na Notranjskem; Ana Dequal-Ravnikarjeva, učiteljica na Viču; Frančiška Barbič-Čarjeva, učiteljica pri Sv. Križu pri Kostanjevici; Jevdika Smolnikarjeva, učiteljica pri Novi cerkvi; Kadič-Papulova, učiteljica v Sostrem; Terezija Lukmanova, učiteljica v Šoštanj; Angela Lenger-Nagodetova, učiteljica v Semiču; Mara Zan-Pfeiferjeva, učiteljica v Borovljah; Štefanja Bratuž-Komauljeva, učiteljica v Srednjih Trušnjah; Josipina Knez-Martinčičeva, začasno upokojena; Karel Simon, bivši okrajni šolski nadzornik in učitelj v Ljubljani; Josipina Baloh - Šušteršičeva, začasno upokojena; Vohova, učiteljica v Celju; Frančiška Illerschitz, šolska ravnateljica v Ljubljani in Josipina Brinšek - Švigljeva, začasno upokojena.

Disciplinarne zadeve.

Nato se rešijo nekatere disciplinarne zadeve.

Ovadbje župnika dr. Jančiča proti nadučitelju Robertu Senici, zaradi katerih je bil dr. Jančič svoječasnó sodnijsko obsojen, so prišle tudi na sejo višjega šolskega sveta. Dokazano je, da so bile vse ovadbje samo izrodki župnikove strankarske strasti, grde laži, obrekovanje in sumničenje. Zato je višji šolski svet ustavil vsako disciplinarno postopanje proti Robertu Senici, pač pa se rekvirira kazenski akt proti dr. Jančiču, da se ugotovi, ali ni ravno pri njem kot katehetu počen vzrok za disciplinarno postopanje.

Nagrade za račve učiteljem in katehetom.

Okrajni glavar gosp. dr. Karlin je poročal o načrtu naredbje za nagrajanje nadur učiteljem in veroučiteljem in začasnim veroučiteljem z mesečno plačo na osnovnih šolah. Načrt naredbje se glasi:

Posvetnim literarnim učnim osebam in stalnim veroučiteljem ter začasnim veroučiteljem z mesečno plačo na ljudskih šolah se dejansko nadštevilna ura pouka nagraja z 1% vsakokratnih mesečnih celotnih osebnih službenih prejemkov poučujoče učne osebe.

Glede na najvišjo učno obveznost navedenih posvetnih in duhovnih učnih oseb veljajo dosedanjí predpisi.

Naredba naj velja od 1. januarja t. l.

Sklenjeno je bilo tudi, da naj izdela predsedstvo slično naredbo za meščansko-šolsko učiteljstvo.

Po kratki debati se načrt sprejme neizpremenjen. Ravnatelj Jelenc predlaga, da naj se tudi za meščansko učiteljstvo sestavi načrt naredbje in predloži v sklepanje na prihodnji seji.

Razširjenje šol.

Na predlog vladnega tajnika dr. Stanka Majcna se razširijo sledeče šole: v Sori iz dvo v triraznico, v Preloki iz ero- v dvorazrednico, v Turnišču iz pet- v šestrazrednico z dvema vzporednicama, v St. Vidu pri Stični iz štiri- v petrazrednico, v Vel. gabru iz tri- v štirirazrednico, dekliška šola v Trzinu iz štiri- v petrazrednico, v Sorici iz eno- v dvorazrednico, v Braslovčah iz pet- v šestrazrednico, v Velenju iz pet- v šestrazrednico in v Dragi iz eno- v dvorazrednico.

Preureditev šol.

V Dol. Lendavi se ukinejo tri madžarske verske šole in se priklapijo kot madžarske vzporednice slovenski državní petrazrednici.

Nove šole.

Na Holmcu na bivšem Koroškem se je ustanovila enorazrednica. Ustanovitev se naknadno odobri. Na predlog g. Plavšaka se je ustanovila v St. Juriju ob Taboru nova vzporednica. Nova učna mesta za učiteljice ženskih ročnih del so se sistemizirala: Krašnja - Plagovica - Zlato polje s sedežem v Kranju. Služba se je nodelila Katarini Potratovi; dalje St. Ilj ob Turjakom-St. Vid na Valdekom-Šmihlavž s sedežem v St. Ilju. Služba se razpiše: St. Jurij ob Taboru-Loke-Gomilsko s sedežem v St. Juriju. Služba se razpiše. Polzela-Sv. Peter v Savinski dolini s sedežem v Polzeli. Služba se podeli Josipini Kitovi.